

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ert Dnr Ju2023/01112
Vårt Dnr R-2023-25
Malmö den 1 september 2023

REMISSVAR: EU-kommissionens förslag till nytt direktiv om rätten att få en vara reparerad

---

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller. Avfall Sverige anser bland annat att:

- Producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs.
- Produkter behöver få en längre livslängd, bli lättare att återvinna och vara giftfria när de återvinns.
- Konsumenternas kunskap om konsumtionens totala påverkan på miljön (det osynliga avfallet) behöver höjas, så att också konsumenten kan ta ansvar för sin konsumtion.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige välkomnar tvingande lagstiftning som syftar till att öka reparation och återanvändning av defekta men reparerbara varor, och därigenom förebygga att avfall uppstår och främja en mer hållbar konsumtion.
- Avfall Sverige *tillstyrker* att konsumentens möjlighet att välja utbyte av en defekt vara inskränks till förmån för reparation. Detta sker genom förslaget artikel 12 som innehåller ett tillägg till varuförsäljningsdirektivets artikel 13.2, vilken idag ger konsumenten rätt att inom garantitiden välja mellan reparation och utbyte av en defekt vara. Avfall Sverige *avstyrker* dock den närmare formuleringen av förslaget, som innebär att konsumenten inte får välja utbyte om reparation kostar lika mycket eller är billigare. Avfall Sverige anser att detta inte är tillräckligt långtgående. När säljaren är ansvarig för fel i en vara borde reparation, om sådan är möjlig, vara den primära åtgärden *även* när detta är kostsammare än utbyte. Det skulle ge incitament till säljaren att sträva efter hållbara produkter. Avfall Sverige vill också påpeka att det finns risk för att tillägget misstolkas så att konsumentens rätt att kräva reparation *även* när detta är dyrare än utbyte ifrågasätts. Formuleringen behöver vara tydlig för att undvika en sådan tolkning.
- Avfall Sverige avstyrker förslaget om ett europeiskt formulär för reparationsinformation och menar att det bör räcka att reparatören ska ge konsumenten de uppgifter som anges i formuläret. Ökad regelbörda för reparationsföretag bör undvikas eftersom det kan öka reparationskostnaderna.
- Om förslaget till europeiskt formulär för reparationsinformation ändå genomförs bör den innehålla även uppgift om reparatören har skyldighet att reparera, liksom information om krav på transporten eller – om det är en reparatör som är skyldig att reparera – om det finns alternativa reparatörer som det i så fall hänvisas till.
- Avfall Sverige är tveksam till förslaget att det i varje EU-land ska finnas minst en webbplattform där konsumenterna kan hitta information om reparationstjänster, hitta säljare av varor som genomgår renovering och hitta köpare av defekta varor för renovering. För att hålla en sådan plattform uppdaterad kommer att krävas avsevärda myndighetsresurser och risken är att kostnaden tas ut från reparationsmarknaden. I stället bör tillverkare och säljare åläggas att hålla sådana uppgifter tillgängliga för konsumenterna.
- Direktivet är harmoniserande och innebär att medlemsstaterna inte får behålla eller införa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som avviker från direktivet. Avfall Sverige anser att direktivet bör kompletteras med en bestämmelse om att vid slutavvägningar ska varors hållbarhet väga tyngre än fri rörlighet och konkurrensneutralitet.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige välkomnar att kommissionen har presenterat ett förslag som syftar till att främja reparation av defekta men reparerbara varor, och därigenom en mer hållbar konsumtion samt minskade avfallsmängder. Motiveringen sammanfattar problematiken bra: ”När konsumentprodukter blir defekta avstår konsumenterna ofta från att försöka reparera dem och gör sig av med dem i förtid, även om de skulle kunna repareras och användas längre. Detta sker inom ramen för reklamationsrätten i direktivet om försäljning av varor när konsumenterna väljer utbyte i stället för reparation, och utanför reklamationsrätten, när konsumenterna avskräcks från reparation på grund av att reparationsalternativ och reparationsvillkor inte är optimala.”

Förslaget argumenterar väl för vinsterna för konsumenter, reparationsföretag och samhällsekonomin som helhet. Förutom förslaget om ett nytt direktiv med gemensamma regler för att främja reparation av varor, föreslås ändringar i det s.k. varudirektivet från 2019 (EU 2019/771) samt i förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och direktivet (EU) 2020/1828 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen. I kombination med ekodesignförordningen och direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen (genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information), leder det till en komplex och omfattande lagstiftning. Avfall Sverige hade önskat ett enklare och mer tillgängligt regelverk, men ser att det har potential att leda till mycket bra förändringar. Som kommissionen förklarar är direktiven ”utformade för att ha en kumulativ effekt och omfattar tillsammans en produkts hela livscykel.” Det vore önskvärt om regeringen noterade detta i sitt ställningstagande, vilket inte tydligt sker i regeringens faktapromemoria om förslaget.

I de samhällsekonomiska övervägandena och i bedömningarna kring vilka krav som är ekonomiskt rimliga att ställa, anser Avfall Sverige att långsiktighet bör vara norm. Bland annat bör beaktas att kraven kan antas öka affärsmöjligheterna för underhålls- och reparationsmarknaderna, som normalt sett är mer arbetsintensiva och skapar fler arbetstillfällen lokalt och inom EU, än utvinning av råvaror och produktion respektive import av produkter. Regeringen avser enligt sin PM att ”i förhandlingarna verka för en väl avvägd balans mellan intresset av ett högt skydd för konsumenter och näringsidkarnas intressen”. Här anser Avfall Sverige att det är viktigt att lyfta reparationsföretagen som en viktig del av näringslivet och beakta de arbetstillfällen och vinster som reparationsföretag av alla storlekar kan få om direktivet genomförs, i stället för att enbart beakta synpunkter från stora producenter vars intresse hellre är status quo med fortsatt produktion och nyförsäljning. Samtidigt är det viktigt att hålla nere den administrativa bördan för reparationsmarknaden.

I gränsdragningsituationer, där det råder målkonflikt mellan reparationskrav och principen om fri rörlighet av varor, anser Avfall Sverige att miljö- och klimatomfattad hållbarhet i slutavvägningen ska väga tyngre än fri rörlighet och konkurrensneutralitet.

4. Specifika kommentarer

Artikel 4 - Europeiskt formulär för reparationsinformation

Avfall Sverige befarar att det kan hämma reparationssektorn om reparatörer på begäran måste tillhandahålla konsumenten det europeiska formuläret för reparationsinformation som föreslås. Det bör räcka att uppgifterna i formuläret måste tillhandahållas och inte att det måste ske i form av detta formulär.

Avfall Sverige förstår inte vad avsikten är med artikel 4.2 – Det är ju närmast självklart att den reparatör som varken är *skyldig* att reparera och inte heller har för *avsikt* att tillhandahålla reparationstjänster, inte ska vara skyldig att tillhandahålla det europeiska formuläret för reparationsinformation om konsumenten begär det.

En reparatör måste självklart täcka sina kostnader. Att specifikt ange i lag att konsumenten får debiteras kostnaden för formuläret riskerar att ge incitament att höja reparationskostnaden med en angiven summa för detta.

All administration kring reparation ökar reparationskostnaden och ökar därmed andelen reparationer vars kostnader överskrider kostnaderna för en ny ersättningsvara (se artikel 12) - formulär behövs ju inte vid leverans av ersättningsvara. Onödig administration medför ökad regelbörda för mindre reparationsföretag.

Listan i artikel 4.4 samt formuläret i bilaga I saknar krav på information huruvida reparatören har skyldighet att reparera (se artikel 5) och därmed om informationen i formuläret är ett bindande anbud. Det saknas också dels information om krav på transporten till reparatören, dels om det finns andra alternativa reparatörer som en ansvarig reparatör hänvisar till. Avfall Sverige menar att detta är väsentliga uppgifter för att konsumenten ska kunna jämföra reparationstjänster och därför bör läggas till i listan över information som ska lämnas.

Artikel 5 - Skyldighet att reparera

Avfall Sverige noterar att direktivet är en förlängning av ekodesigndirektivet genom att skyldigheten att reparera motsvarar omfattningen av kraven på reparerbarhet i ekodesigndirektivet.

Avfall Sverige anser att det måste säkerställas att återbruk och andrahandsmarknader inte försvåras av regelverket. Det behöver bland annat finnas relevanta undantag här eller i ekodesignreglerna i ansvaret för produkter och komponenter som varit avfall och genom ett återvinningsförfarande (förberedelse för återanvändning) upphört att vara avfall, och återförts till marknaden med relevant information om att det rör sig om en begagnad produkt.

I förslaget anges att tillverkaren bör undantas från skyldigheten att reparera endast om reparation är omöjlig, till exempel om varorna är skadade på ett sätt som gör det tekniskt

omöjligt att reparera dem (artikel 5.1 andra meningen). Det är viktigt att ekodesigndirektivet säkerställer reparerbarheten så att det inte går att undkomma reparationsskyldigheten med stöd av denna bestämmelse och planerat åldrande (planned obsolescence).

Artiklarna 6 och 7 - Information om skyldighet att reparera, Onlineplattform

Avfall Sverige är tveksam till förslaget om krav på att det i varje EU-land ska finnas minst en onlineplattform där konsumenterna kan hitta information om reparationstjänster, hitta säljare av varor som genomgår reovering och hitta köpare av defekta varor för reovering. För att hålla en sådan plattform löpande uppdaterad kommer att krävas avsevärda resurser och det finns en uppenbar risk att kostnaden tas ut från reparationsmarknaden och fördyrar reparationer. I stället bör tillverkare och säljare åläggas att hålla uppgifter om lämpliga reparatörer tillgängliga för konsumenterna. Det finns dessutom redan ett stort antal motsvarande plattformar. Detta, särskilt i samverkan med en europeisk standard för reparationstjänster, kan verka hämmande för mindre reparationsfirmor även om den är frivillig: Det kan öka den administrativa bördan och då finansiering sannolikt kommer att ske genom avgifter från reparationsföretagen, kan stora företag komma att gynnas framför mindre och lokala firmor.

För Sveriges del där det redan finns plattformar för reparationstjänster, som till exempel Smartakartan, vore det bra att utgå från kända plattformar istället för att införa en ny nationell, som riskerar att inte uppdateras enligt den tekniska utvecklingen och medför en administrativ börda. Därför är det bra att medlemsstater kan använda sig av befintliga plattformar och kan ha flera plattformar som kommissionen föreslår.

Mot bakgrund av ovanstående är Avfall Sverige mycket tveksam till förslaget om en obligatorisk nationell onlineplattform.

Kraven på information på plattformen som anges i artikel 7 är visserligen relevanta. Avfall Sverige noterar att i 7.1.a står att plattformen ska innehålla uppgift om bl.a. ”den plats där konsumenten överlämnar varorna för reparation”, men det är i sådant fall viktigt att det också anges om hembesök erbjuds så att varan kan reoveras och repareras utan att konsumenten behöver flytta produkten, som kan vara exempelvis ett kylskåp, en spis, en tvättmaskin eller en soffa. Reparationsinformation och onlineplattform får begränsad effekt, om det för konsumenten innebär en avsevärd belastning eller kostnad att skicka eller transportera varan till reparatören. Att en skrivare kan repareras hjälper inte, om reparatörer inte finns tillgänglig inom rimligt avstånd eller till rimliga kostnader, därtill kommer risker för att skicka varan. Det är uppenbart att det föreligger en risk att konsumenten slänger varan och köper en ny, trots en liten och reparerbar skada.

Artikel 12 - Tillägg till artikel 13.2 i direktiv 2019/771

I dag gäller enligt artikel 13.2 i det s.k. varuförsäljningsdirektivet (EU) 2019/771 och den svenska konsumentköplagen att konsumenten under tiden för det lagstadgade ansvaret (garantitiden) har rätt till prisavdrag, hävning av köpet eller återställande av varan, om den

är defekt. För att få varan återställd får konsumenten välja mellan reparation och utbyte, om inte den valda åtgärden skulle vara omöjlig eller skulle orsaka säljaren *oproportionella* kostnader i jämförelse med den andra åtgärden. Köparen kan alltså tacka nej till en ersättningsvara och välja reparation, även om det är dyrare för säljaren.

Kommissionen föreslår nu ett tillägg som innebär att konsumentens möjlighet att välja ersättningsvara inskränks. Om det kostar lika mycket eller är billigare med reparation, gäller reparation. Avfall Sverige konstaterar att detta framförallt träffar konsumenten och inte innebär någon belastning för säljaren.

Regeringen anger i sin faktagromemoria (sid. 3) att förslaget innebär att under garantitiden ”kommer säljarna att vara skyldiga att erbjuda reparation, förutom när reparation är omöjlig eller kostar mer än att byta ut varan (artikel 12)”. Avfall Sverige menar att detta är en felaktig beskrivning. Förslaget ändrar *inte* att reparation kan väljas av konsumenten även när reparation är dyrare än att få en varan utbytt. Regeringen kan ha blivit missledd av beskrivningen på sid. 13 i förslaget: ”*Som en följd av detta kan konsumenten **endast** välja utbyte som avhjälpande åtgärd om det är **billigare** än reparation.*” Texten skulle felaktigt kunna tolkas som att reparation inte kan väljas när utbyte är billigare, men om det vore så skulle ju förslaget helt gå emot sitt syfte. Av formuleringen i förslagets direktivtext, framgår att det inte heller är det som föreslås.

Avfall Sverige noterar att redan risken för att direktivet skulle kunna tolkas som att konsumenten inte längre får kräva reparation när reparation är dyrare än att få en ny vara, gör att förslaget brister. Det måste vara tydligt vad som avses.

En konsument kan alltså idag och *även enligt det nya förslaget* kräva att säljaren skickar en reparatör att byta ut glasskivan till sin spisplatta, eller ordnar med reparation på annat sätt, om glaset spruckit utan konsumentens vållande under garantitiden. Detta även om reparationen sammantaget blir väsentligt dyrare för säljaren än att få en helt ny spis. Enligt förslaget ska konsumenten inte få en helt ny spis, om reparation är billigare eller kostar lika mycket. Samma sak gäller en soffa som levereras med ett skadat möbelyg. Istället för att byta ut soffan får köparen idag – och även fortsättningsvis – välja att soffans klädsel byts ut, även om det kostar säljaren mer att skicka en person att byta ut klädseln på plats. Om utbyte av klädseln är billigare än att leverera en ny soffa, ska enligt förslaget konsumenten inte kunna kräva att byta soffan. (Konsumenten har dock fortfarande kvar möjligheten att kräva prisnedsättning eller att häva köpet.)

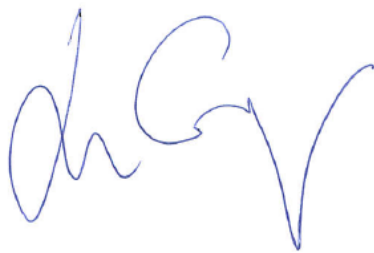
Avfall Sverige menar att kommissionens förslag inte är tillräckligt långtgående för att medföra någon verklig cirkulär omställning. Idag är reparation i ovanstående exempel vanligen mycket dyrare än en ny spis och en ny lågprissoffa, eftersom det kostar säljaren mer att skicka en reparatör att byta ut glaset respektive klädseln. Det är sannolikt få konsumenter som i sådana fall kräver reparation, särskilt om reparation tar längre tid eller innebär att konsumenten måste utföra transporten själv. Dessutom kommer säljaren att erbjuda det för säljaren billigare alternativet: En ny vara. Men om spisplattans glas och

soffans klädsel faktiskt är utbytbara – vilket kommande ekodesignkrav bör kräva – vore det normalt sett inte ett oproportionerligt krav på säljaren att skicka en person att byta ut glaset respektive klädseln på plats hos konsumenten. Avfall Sverige menar att sådana reparationer och avhjälpanden bör vara normen, *även* i de fall det är dyrare än att byta ut varan. Gränsen borde gå när den sammanlagda kostnaden för säljaren (inräknat transportkostnader) är oproportionerligt högre än utbyte. På sikt bör ekodesigndirektivet leda till att varorna blir enklare och billigare att reparera, men till dess det får den effekten, bör bytesrätten alltså inskränkas ytterligare till förmån för reparationsrätten.

Av bakgrunden till förslaget (kap. 4) framgår att samråden inför framtagandet av förslaget visade att de flesta konsument- och miljöorganisationer ansåg att åtgärden att prioritera reparation när det är billigare än utbyte var ineffektiv, liksom åtgärder som är frivilliga för företagen. Hälften ansåg att skyldighet att reparera mot ett fastställt pris borde gälla om fel uppstår efter det att reklamationsrätten har upphört att gälla. Endast en minoritet av näringslivsaktörerna ansåg att defekter till följd av slitage bör täckas. Avfall Sverige menar dock att om varorna ska utformas så att de är hållbara måste sådana krav gälla. Sannolikt representerar de näringslivsaktörer som tillfrågades framförallt producenter och importörer, och inte företag vars huvudsakliga affärsområde ligger inom reparations- och underhållstjänster eller andrahandsvaror och som gynnas av en omställning. Utvecklingen av reparationstjänster kommer initialt att vara kostsam, men kan antas att på sikt leda till ekonomisk lönsamhet.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till Åsa Hagelin, rådgivare för förebyggande och återanvändning, asa.hagelin@avfallsverige.se samt Andrea Hjärne, senior miljöjurist, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-35 6600.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd